KOSE VALLA
NOORSOOTÖÖ KVALITEEDI HINDAMINE

Kose vald 2022

SISUKORD

SISSEJUHATUS ……. 3

MEETODID JA ANALÜÜS ..……. 3

Hindamismudel ……. 3

Enesehindamine ja välishindamine ……... 4

NOORSOOTÖÖ KVALITEEDI HINDAMINE KOSE VALLAS ….…… 5

Protsessi kirjeldus .…… 5

Hindamistulemused ….... …… 6

Kose valla noorsootöö tugevused ..……. 8

Arenguvajadused ja parendustegevused ……. 9

KOKKUVÕTE …….. 9

LISA 1 Noorte seas läbiviidud küsitluse tulemused ……..…… 10

LISA 2 Noortega töötajate seas läbiviidud küsitlused tulemused ……... 19

LISA 3 1. Mis on noorsootöö? …….. 28

2. Noorsootöö struktuur …… 29

3. Kohaliku omavalitsuse roll noorsootöö teostamisel …… 31

4. Miks hinnata noorsootöö kvaliteeti? …….. 32

5. Hindamise võimalikud kasutegurid …… 32

6. Kuidas noorsootöö kvaliteeti hinnatakse? …..…… 33

KASUTATUD KIRJANDUS / ALLIKAD …….. 35

SISSEJUHATUS

Vastavalt kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 6 lg 1 on kohaliku omavalitsuse üheks ülesandeks korraldada noorsootööd ning vastavalt noorsootöö seadusele on kohaliku omavalitsuse volikogu ülesandeks määrata noorsootöö prioriteedid oma haldusterritooriumil ja sätestada nende saavutamiseks vajalikud ülesanded valla või linna arengukavas.

Käesolev noorsootöö kvaliteedi hindamine viidi läbi 2021. aasta detsembrist kuni 2022. aasta maini. Protsessi läbiviimiseks moodustati sisehindamismeeskond, kuhu kuulusid:

Kadri Tiis – Kose valla abivallavanem hariduse- ja kultuuri alal
Angela Kilk – Kose Avatud Noortekeskuse direktor
Marden Muuk – Kose Spordimaja juhataja
Kelly Talimaa– Kose Avatud Noortekeskuse noorsootöötaja

Noorsootöö kvaliteedi hindamise eesmärk on saada hea ülevaade vallas toimuvast noorsootööst, mis on aluseks valla noorsootöö kvaliteetseks korraldamiseks.

Noorsootöö kvaliteedi hindamise protsess koosnes järgmistest etappidest:
1. Hindamismeeskonna moodustamine
2. Andmete kogumine – veebiküsitlus
3. Enesehindamise läbiviimine
4. Välishindamise läbiviimine
5. Hindamistest kokkuvõtete ja parendusettepanekute tegemine
6. Hindamistulemustest lähtuvalt Kose valla noortevaldkonna tegevuskava koostamine
7. Hindamiskavast lähtuvalt ettepanekute tegemine valla arengukavasse

Täpsema ülevaate sellest, millises tempos toimus Kose valla noorsootöö kvaliteedi hindamine, saate alljärgnevast ajakavast:

Tegevused	**Aeg**
Koolide huvijuhtidele noorsootöö kvaliteedihindamise tutvustamine ja küsitluste läbiviimise juhendamine (ümarlaud)	1.10.2021
Kose valla noorsootöö kvaliteedi hindamismeeskonna kinnitamine (Kose Vallavalitsus)	11.11.2021
Kose valla noorsootöö kvaliteedi hindamise avakoosolek. Hindamismudeli protsessi kokkupanek	15.11.2021
Küsitluste kohandamine Kose valla konteksti, küsitluste lõppaja määramine	15.11.2021
Küsitluste pikendamine seoses Covid-iga	20.12.2021
Küsitluste pikendamine seoses koolivaheajaga	25.01.2022
Meeskonna vahekohtumine	17.02.2022
Hindamismudelis indikaatorite täitmine, tulemuste vormistamine	veebruar 2022

Küsitlustulemuste analüüs	märts 2022
Välishindajatele saatmine	01.03.2022
Välishindamine Kosel	29.03.2022
Parendustegevuste plaani koostamine (meeskonna kohtumine)	5.05. 2022
Noorsootöö kvaliteedihindamise raporti koostamine	mai 2022
Hindamistulemuste esitlemine vallavolikogule, hariduskomisjonile, sotsiaalkomisjonile, kultuurikomisjonile, noorsootöötajatele, noortele, meediale.	juuni -august
Hindamistulemustest lähtuvalt Kose valla noortevaldkonna tegevuskava koostamine	august-oktoober

Hindamise lähtealuseks on Eesti Noorsootöö Keskuse poolt väljatöötatud hindamismudel.

Noorsootöö kvaliteedi hindamine Kose vallas toimus kahes etapis: enesehindamine ja välishindamine. Enesehindamise puhul kirjeldas kokku pandud enesehindamismeeskond ise Kose valla noorsootöö tegevusi, välishindamise etapis andsid tegevustele oma hinnangu väliseksperdid.

Enesehindamise protsessi juhtisid enesehindamiskomisjoni liikmed, kaasates sellesse oma piirkonnas olulisi noorsootööga tegelevaid asutusi (noortekeskused, koolid, huvikool, huvitegevuse pakkujad, MTÜ-d jne).

Eesti Noorsootöötajate Kogu poolt moodustatud välishindamise meeskond tegutses nelja liikmelisena koosseisus:

Lianne Teder – Tallinna Ülikool, noorsootöö nooremlektor.
Elve Krusten – Haridus- ja noorteamet, noorteosakond, programmijuht.
Tiiu Kadak – Tallinna Haridusamet, noorsootöö osakond, peaspetsialist.
Anne Soop-Tohver – Viimsi Kunstikool, õpetaja

MEETODID JA ANALÜÜS

Hindamismudel

Eesti Noorsootöö Keskuse (ENTK) poolt välja töötatud noorsootöö kvaliteedi hindamismudel on töövahend kohalikule omavalitsusele, mille abil saab kaardistada noorsootöö tugevusi ja arendamist vajavaid valdkondi, tulemuste põhjal planeerida edasist arengut ning jälgida edusamme. Hindamises osalemine oli Kose vallale vabatahtlik ning sellega ei kaasne teiste omavalitsuste noorsootööga pingeritta seadmist – täpsemad tulemused on avalikud ja abivahendiks meie kohaliku tasandi noorsootöö kvaliteedi tõstmisel ning edasi arendamisel.

Noorsootöö kvaliteedi hindamise käigus võrreldakse KOVis tehtavat noorsootööd nn hea praktikaga, mis kajastub hindamismudelis. Hindamismudel on üles ehitatud eesmärkide ja alaeesmärkide kaupa.

Eesmärk 1: Noortele on loodud mitmekülgsed mitteformaalse õppimise võimalused

Alaeesmärgid:
• Noortele on loodud mitmekülgsed võimalused noorsootöös osalemiseks;
• Noortele on tagatud mitmekülgsed võimalused ettevõtlikkuse suurendamiseks;
• Soodustatakse noorte kodanikuteadlikkuse suurendamist, kodanikukasvatuse tõhustamist ja mitmekultuurilisuse väärtustamist;
• Tunnustatakse ja arvestatakse õpikogemust ning –tulemusi.

Eesmärk 2: Noortele on loodud võimalused osalus- ja kuuluvuskogemuse saamiseks
Alaeesmärgid:
• Soodustatakse noorte osaluskogemuse saamist;
• Soodustatakse noorte kodanikualgatust.

Eesmärk 3: Noortele on loodud tingimused noorteinfo, ennetamis- ja nõustamistegevuste kättesaamiseks
Alaeesmärgid:
• Noortele võimaldatakse kvaliteetset nõustamisteenust;
• Noortele suunatud info on kättesaadav;
• Ennetustegevus ja tugi probleemidega toimetulekul on mitmekülgne ning seda toetatakse läbi laiapõhjalise koostöövõrgustiku.

Eesmärk 4: Kvaliteetseks noorsootööks on loodud vajalik keskkond
Alaeesmärgid:
• Noorsootöö on prioriteedina sätestatud KOV ametlikus dokumentatsioonis;
• KOV noorsootöö toimub kirjaliku tegevuskava alusel;
• Noori kaasatakse otsustetegemise protsessi;
• Olemas on professionaalsed ja motiveeritud noorsootöötajad;
• Noorsootööd pakkuvad asutused on noortele ligipääsetavad ja hästi varustatud;
• Toimub kaasaegsete ja uuenduslike meetodite ja keskkondade rakendamine noorsootöös;
• Regulaarselt uuritakse noorte vajadusi, huvisid ja rahulolu noorsootööga ning antakse ja kogutakse tagasisidet

Iga alaeesmärgi juures on hulk indikaatoreid, mis näitavad, kas tehtav töö vastab heale praktikale ning indikaatorite täitmine või mittetäitmine annab hea ülevaate arenguvajadustest.

NOORSOOTÖÖ KVALITEEDI HINDAMINE KOSE VALLAS

Protsessi kirjeldus

Kvaliteedi hindamise protsess algas andmete kogumisega. Kui enesehindamise tabelis (vt Lisa 2 Kose valla noorsootöö kvaliteedi hindamine) oli kõikide piirkondade kohta informatsioon kogutud, toimus enesehindajate meeskonna kohtumine, kus vaadati üle kogu informatsioon, tehti vajadusel täiendusi, määrati üheskoos igale alaeesmärgile 4-palli skaalas hinnang ning koostati enesehindajate koondkokkuvõte, kuhu märgiti järgmised punktid:

1. Kose valla konteksti kirjeldus (asukoht, kus noorsootööd tehakse, kes noorsootööd teeb, kellega tehakse koostööd noorsootöö osutamisel jne).
2. Lühike ülevaade enesehindamise protsessist.
3. Enesehindamisest selgunud Kose valla noorsootöö kolm peamist tugevust.
4. Enesehindamisest selgunud Kose valla noorsootöö kolm peamist arendusvajadust.
5. Üldhinnang ja kokkuvõte.

Siinkohal lõppes ajutiselt enesehindajate töö ning järje võtsid üle välishindajad, kelle tööks oli individuaalselt enesehindamise tulemuste ja tõenditega tutvumine, enesehindajatega kohtumine (koroonaviiruse tõttu toimus kokkusaamine veebi vahendusel) ning tagasisideseminaril osalemine, kus välishindajad said peegeldada meile, kui enesehindajatele hindamistulemusi ja anda häid mõtteid parendustegevuste elluviimiseks.

Pärast välishindamist toimus enesehindajatel kaks kohtumist, mille eesmärgiks oli hindamistulemuste põhjal koostada parendustegevuste plaan, kus toodi välja parendamist vajav valdkond, eesmärk, tähtaeg, vastutaja. Koostatud parendustegevuste plaan on väga põhjalik ja sisukas alus selleks, et Kose vallas saaks sõnastada ühtse noorsootöövaldkonna visiooni, eesmärgid ning edasised sammud noorsootöö kvaliteedi (p)arendamiseks.

Hindamistulemused

Nii enesehindajad kui välishindajad hindasid alaeesmärkide indikaatoreid hindega 1-4:
1 – KOV territooriumil tehtav noorsootöö ei vasta kirjeldatud olukorrale
2 – KOV territooriumil tehtav noorsootöö vastab kirjeldatud olukorrale osaliselt (st täidetud on mõned kriteeriumid)
3 – KOV territooriumil tehtav noorsootöö vastab kirjeldatud olukorrale suures osas (st vastab enamikele tingimustele)
4 – KOV territooriumil tehtav noorsootöö vastab täielikult kirjeldatud olukorrale

Niimoodi kujunesid Kose valla noorsootöö kvaliteedi hinded alaeesmärkide lõikes.
Välishindajad lähtusid oma hinnete andmisel enesehindajate poolt saadetud infost ning neil oli võimalus välishindamise päeval ka enesehindajatelt lisaküsimusi küsida. Lõpuks fikseeriti olemasoleva info põhjal alaeesmärkide hinded, millest kujunes lõpuks nn keskmine.
Kose valla keskmiseks hindeks kujunes koos enese- ja välishindamisega 2,4
Võrdlusena võib tuua 2017. aastal läbi viidud kvaliteedihindamise, mil vastav number oli 2,2.
Alaeesmärgid näitavad noorsootöö hetkeolukorda ja parendustegevusi vajavaid teemasid.
Kõige kõrgema keskmise hinde said alaeesmärgid:
4.5 Noorsootööd pakkuvad asutused on noortele kättesaadavad ja hästi varustatud;
4.6 Toimub kaasaegsete ja uuenduslike meetodite ja keskkondade rakendamine noorsootöös.
Kõige madalama keskmise hinde said alaeesmärgid:
1.4 Tunnustatakse ja arvestatakse õpikogemust ja -tulemusi;
4.1 Noorsootöö on prioriteedina sätestatud KOV ametlikus dokumentatsioonis;
4.3 Noori kaasatakse otsusetegemise protsessi.

TULEMUSED ALAEESMÄRKIDE KAUPA

	Antud valdkonnas tehtav noorsootöö on kvaliteetne. Puuduvad olulised arendusvajadused.
	Antud valdkonnas tehtavas noorsootöö esinevad mõned arenduvajadused.
	Antud valdkonnas tehtav noorsootöö vajab kvaliteedi tõstmist olulisel määral

NR	ALAEESMÄRK	ENESEHINNANG	VÄLISHINNANG	TULEMUS	KESKMINE
1.1	Noortele on loodud mitmekülgsed võimalused noorsootöös osalemiseks	4	3	4	3,7
1.2	Noortele on tagatud mitmekülgsed võimalused ettevõtlikkuse suurendamiseks	2	3	1	2,0
1.3	Soodustatakse kodanikuteadlikkuse suurendamist, kodanikukasvatuse tõhustamist ja multikultuurilisuse väärtustamist	2	3	n/a*	2,5
1.4	Tunnustatakse ja arvestatakse õpikogemust ja -tulemusi	1	2	n/a	1,5
2.1	Soodustatakse noorte osaluskogemuse saamist	2	2	n/a	2,0
2.2	Soodustatakse noorte kodanikualgatust	2	2	3	2,3
3.1	Noortele suunatud info on kättesaadav	2	3	3	2,7
3.2	Ennetustegevus ja tugi probleemidega toimetulekul on mitmekülgne ning seda toetatakse läbi laiapõhjalise koostöövõrgustiku	3	2	n/a	2,5
4.1	Noorsootöö on prioriteedina sätestatud KOV ametlikus dokumentatsioonis	1	2	n/a	1,5
4.2	KOV noorsootöö toimub kirjaliku tegevuskava alusel	2	2	n/a	2,0
4.3	Noori kaasatakse otsustetegemise protsessi	1	1	n/a	1,0
4.4	Olemas on professionaalsed ja motiveeritud noorsootöötajad	3	4	3	3,3
4.5	Noorsootööd pakkuvad asutused on noortele kättesaadavad ja hästi varustatud	4	3	4	3,7
4.6	Toimub kaasaegsete ja uuenduslike meetodite ja keskkondade rakendamine noorsootöös	4	4	n/a	4,0
4.7	Regulaarselt uuritakse noorte vajadusi, huvisid ja rahulolu noorsootöö teenustega ning antakse ja kogutakse tagasisidet	1	1	4	2,0
				Keskmine	**2,4**

** n/a - see tähendab, et selle alaeesmärgi all tulemusindikaatoreid pole, mistõttu puudub ka hinnang nende täitmisele*

TULEMUSED EESMÄRKIDE KAUPA

NR	EESMÄRK	HETKETASE	SIHTMÄRK
E1	Noortel on rohkem valikuid oma loome- ja arengupotentsiaali avamiseks.	2,5	4,0
E2	Noorte osalus otsustes on rohkem toetatud.	2,2	4,0
E3	Noortele on loodud tingimused noorteinfo ja ennetamistegevuste kättesaamiseks.	2,6	4,0
E4	Kvaliteetseks noorsootööks on loodud vajalik keskkond	2,6	4,0
	Keskmine	**2,5**	

Kose valla noorsootöö tugevused

1. Koolinoortele on loodud mitmekülgsed võimalused noorsootöös osalemiseks.
2. Mitteformaalses õppes, sh huvikoolis õpitut arvestatakse kooli õppetöös (Oru kooli näitel, huvikoolis õpitu märkimine tunnistusele jt), kavandatakse süsteemset lähenemist huvikoolis õpitu tunnustamiseks formaalhariduses.
3. Noortekeskuste ühe organisatsioonina tegutsemine, huvikooli terviklik lähenemine (liitmine paari aasta eest) loovad süsteemse ja ühtse lähenemise, kohtadel tegutsevad harud on heas koostöös kogukonnaga. Töötajad on motiveeritud ja valdkonnaalase väljaõppega, teevad innustunult oma tööd.
1. Palju erinevaid huvitegevuse ja huvihariduse võimalusi.
2. Kvalifitseeritud noorsootöötajad (noorsootöötajad, huviringide juhendajad, treenerid, huvikooli õpetajad)
3. Mitmekülgsed ja kaasaegsed keskkonnad ja vahendid noorsootöös osalemiseks.

Arenguvajadused ja parendustegevused

1. Noorsootöö ja noorsootöötajate väärtustamine (tunnustamine, tasustamine) valdkonnaüleselt(erinevate tunnustuskordade loomine ja nende järjepidev kasutamine).
2. Noorte kaasamine noortepoliitikasse ja valdkonna arengukava plaani koostamisse, noorte kaasamine otsustamisse, sh asutuste tasandil noortele otsustamises osalemise kogemuse võimaldamine, valla noortevolikogu loomine. Noorte esinduskogule jätkusuutlikuks tegevuseks tingimuste loomine.
3. Noorte kaasamine, küsitlemine, noorte tagasiside küsimine erinevate meetoditega.
4. Noorsootöö tegevusstrateegia loomine.
5. Valda noorsootööspetsialisti ametikoha loomine, kes kujundab noorsootööst terviku, koordineerib võrgustikutööd, erinevatele sihtrühmadele noorsootöö teenuste kaetuse, noorte osalemise otsustamises, suunab noortepoliitikat.
6. Noortele suunatud info kättesaadavaks tegemine (noortele suunatud info ühte kohta Koondamine, kas valla kodulehele või luua omaette koduleht / blogi).
7. Leida viise noorte huvide ja vajaduste regulaarseks kogumiseks, tagasiside saamiseks, vastavalt vajadusele erinevatele noorte sihtgruppidele (sh erivajadusega noored, täisealised noored, NEET noored) osalemisvõimaluste loomine.
8. Arendada omavahelist koostööd valdkondade vahel- mitteformaalse ja formaalhariduse vahel, nende lõimimine.
9. Valla arengukava täiendamine noorsootöö arengu valdkonnas.
9. Arendada noorsootöö võrgustikku (kõikide noorsootöö valdkondade vahel), rohkem koostööd noortega tegelevate asutuste vahel ning

KOKKUVÕTE

Kose vallas on elanikke üle 7000, noori nendest umbes 1/4. Suur osa noorsootööst (huvitegevus) tehakse täna koolides ja noortekeskustes. Vallas on noortel mitmekesine võimalus osaleda noorsootöös. Kosel asub ka Eesti üks suuremaid noortekeskusi Kose Avatud Noortekeskus, mis on tänase seisuga erinevate noorsootöö valdkondadega kõige paremini kursis. Kose Avatud Noortekeskuses töötavad noorsootöötajad, kellel on ülevaade erinevatest noortevaldkonna suundadest ning pädevus noortekeskuste tööd edasi arendada.

Väga heas seisus on Kose vallas huvitegevus ja huviharidus – kõikides valla koolides pakutakse mitmekülgset huvitegevust, lisaks on vallas huvikool. Kose vallas töötavad väga tugevad spetsialistid, kes seda haridust noortele edasi annavad.

Valla noorsootöö tegevused, nt huvikooli osas on vallas ja vallast väljaspool nähtavad. Noorsootöö elluviijad on professionaalsed ja motiveeritud töötajad, kes kaasavad oma sihtgruppi tegevuste kavandamisel, kasutavad tegevuste läbiviimisel uuenduslikke meetodeid, suunavad noori omaalgatusele.

Noorsootöö kvaliteedihindamise tagasisides välishindajatelt juhitakse tähelepanu, et enesehindamisaruanne on täidetud kitsa vaatega ega hõlma vallas terviklikuna asutuste ja valdkondade sees toimivat noorsootööd. Hindamistabelis ei kajastu indikaatorid üle poolte alaeesmärkide juures (15st alaeesmärgist puudu 8), mis ei anna tõest pilti noorsootöö hetkeolukorrast tervikuna, eelkõige puudub teave 20-26 aastaste noorte kohta.

Otseselt ei kajastu eelmise noorsootöö kvaliteedihindamise ettepanekute elluviimine. Samas on 2017. aasta noorsootöö hindamise käigus peetud väljakutseteks süsteemide ühtlustamist ja ühise koordineerimise alla liikumist, vallaülese noorsootöö arengukava loomist, noorte ja noorsootöötajate tunnustamise ja tagasiside süsteemi loomist, mitteformaalse õppe tunnustamist formaalhariduses ning noorte osaluskogu loomist. 2022. aastal, viis aastat hiljem on liigutud ühise koordineerimise alla noortekeskuste ja huvikooli osas, aktuaalne on mitteformaalõppes õpitu arvestamine koolisüsteemis. Neli ka toona seatud väljakutset jäävad aktuaalseks ka käesoleva hindamise tulemusena - noortevaldkonna arengukava koostamine, tunnustamise süsteemi loomine noortele ja noorsootöötajatele, noorte tagasiside ja monitooringu korraldamine, noorte osaluskogu loomine.

Kokkuvõttes oli tegemist põneva protsessiga, mis oli meie valla jaoks väga oluline ja meil on hea meel, et me selle ikkagi ette võtsime ja ära tegime. Kuigi meie info on täna kindlasti ikka veel puudulik, siis on meil nüüd ometi oluliselt parem ülevaade Kose vallas tehtavast tööst noortega, kui enne enesehindamist. Põhilised arenguvajadused tulid ilmsiks ja tööd, millega tegeleda, jagub aastateks.

LISA 1 Noorte seas läbiviidud ankeetküsitluse vastused

Üldinformatsioon küsitluse ja statistiliste andmete põhjal (andmed november 2021 seisuga)

Kose vallas noori vanuses 7 – 26	1591
Kooliealisi noori vanuses 7 – 19	1173
Õpilaste arv koolides	960
Väljaspool Kose vald õppivad noored	194
Teistest KOVidest pärid noored valla koolides	58
Huvikoolide arv	1 (3 osakonda+robootika)
Noortekeskuste arv	1 (4 noortekeskust)
Üldhariduskoolide arv	4

Noorsootöös osalemise võimaluste arv (huvikool, huviringid, avatud noorsootöö, laagrid, noorteühingud, õpilasesindused jne) 136
Väljaspool KOV võimalused noortele, kus osalevad Kose valla noored 54
Noorsootöös osalevate noorte arv 910

Ankeetküsitlus viidi läbi 12 – 19 aastaste noorte seas Kose valla koolides (5. – 12. klass – kokku 599 Õpilast/noort)
Vastajaid oli kokku 384

Kui palju Sa tead Kose vallas noortele pakutavatest järgmistest võimalustest?

	Tean hästi, olen osalenud	Tean natuke, olen kuulnud	Üldse ei tea
Noortekeskuste tegevustest (Kose, Oru, Habaja või Ardu)	139	196	49
Huvitegevustest (huviringide, treeningrühmade ja huvikoolide ning spordiklubide tegevustest, näiteks muusika- ja kunstikool, tehnika-, väitlus-, foto-, näitering, trenn jne).	243	127	14
Noorteorganisatsioonide, noorteühenduste, osaluskogude (õpilas-, noortekogude, noorkotkad, kodutütred, TORE, Eesti 4H jms) tegevusest	32	187	165
Noortelaagritest (nt koolide, huvikoolide, huviringide, noortekeskuste, klubide või noorteorganisatsioonide poolt korraldatud laagritest)	116	185	83
Teavitamis- ja nõustamisteenustest noortele (nt õpinõustamine, töönõustamine, tervisenõustamine ja sotsiaalnõustamine; abistamine mure korral ja vajaliku info leidmisel).	39	230	115
Noorteüritustest *väljasõidud, võistlused, Huvitegevuse Mess, jms*	150	160	74

Kas Sinu arvates on Kose vallas piisavalt:

		Jah	Ei, võiks rohkem olla	Ei oska öelda
1.	Noortekeskusi	295	17	72
2.	Huvitegevusi (huvikoole, spordiklubisid, huviringe ja treeningrühmi)	237	101	46
3.	Noorteorganisatsioone, noorteühendusi, osaluskogusid (õpilas-, üliõpilasesindusi, noortekogusid jms)	109	46	229
4.	Võimalusi osaleda laste-/ noortelaagrites	160	80	144
5.	Teavitamis- ja nõustamisteenuseid noortele	125	78	181
6.	Laste-/ noorteüritusi	150	117	116

Kas Sa osalesid või osaled sel aastal mõnes noorsootöö tegevuses nagu huviring, huvikool ja (spordi)trenn, noortekeskuse, noorteorganisatsiooni või noorteühingu tegevus, õpilasesindus, osaluskogu, laager, malev, noorteüritus? (Saad valida mitu vastusevarianti)

Huvitegevus(t)es ja huvihariduses (huviringides ja treeningrühmades huvikoolis, spordiklubides, noortekeskuses, klubis, koolis jne)	217	54,7%
Noorteorganisatsiooni(de), noorteühendus(te), osaluskogu (õpilasesindus/üliõpilasesindus, noortekogud jms) tegevus(t)es	38	10,1%
Õpilasmaleva(te)s	3	0,8%
Noortelaagri(te)s	63	16,7%
Laste-/ noorteüritus(te)l	49	13,6%
Ei osalenud üheski eelnimetatud noorsootöö tegevuses	105	27,8%
Muu (Palun täpsusta)		

Kui Sa ei osale või ei osalenud sel aastal Kose vallas mitte üheski eelmises küsimuses nimetatud noorsootöö tegevuses, siis palun märgi (tee ring ümber) järgnevast loetelust kuni 3 olulisemat põhjust, miks Sa ei ole osalenud noorsootöö tegevustes.

Suur koormus koolis/tööl	93	45,4%
Osa-ajaline töötamine lisaks koolile	15	7,3%
Pakutav ei vasta minu ettekujutusele sellest tegevusest	22	10,7%

Minu vanuses noortele ei pakuta soovitud tegevust	8	3,9%
Mulle ei meeldi juhendaja(d)	8	3,9%
Mulle ei meeldi seltskond, kes seal käib	17	8,3%
Minu sõbrad tegelevad muude asjadega ja ma tahan nendega koos olla	32	15,6%
Osalemistasu on liiga suur	6	2,9%
Muud osalemiseks vajalikud kulutused on liiga kõrged	6	2,9%
Tegevused toimuvad elukohast kaugel ja transpordiprobleemi tõttu ei saa osaleda	12	5,9%
Tegevusi pakkuvate asutuste (nt noortekeskused, huvikoolid) lahtiolekuajad ei sobi	6	2,9%
Tegevuskohad ei ole piisavalt varustatud töö- ja tegevusvahenditega	3	1,5%
Mul on erivajadus(ed) MÄRKUS: Sinn on noored silmas pidanud pigem seda, et tal on eriline hobi, mis vajab teistsuguseid juhendajaid või vahendeid)	5	2,4%
Ruumid ja tingimused on kehvad või ebameeldivad	2	1%
Huvipakkuvad tegevused ei toimu minu emakeeles	2	1%
Ei ole leidnud infot mind huvitavate tegevuste kohta	43	21%
Puudub huvi	85	41,5%
Covid piirangute pärast	33	16,1%
Info üleküllus – ma ei suuda valida sobivat tegevust suure arvu valikute hulgast	8	3,9%
Muu põhjus	6	2,9
Muu põhjus, palun täpsusta ● MA ei taha ● Elan Tallinnas aga käin ainult koolis Kosel ● Mul on teised huvi ringid ja mul ei jätku eriti aega ● Käin ratsutamas ● Need on igavad ● Unustan toimumisaegu ja osaledes läheb mul töödega raskeks		

● Käin pidevalt trennis, pole aega huvitegevusega tegeleda ● Ei soovi lihtsalt ● Ei viitsi ● Tegelen muude asjadega ● Hobiga on liiga palju tööd ● Mulle ei meeldi uute inimestega kohtuda, tahan olla sõpradega, keda tean juba pikka aega		

Kuidas oled rahul Kose valla noortele suunatud tegevuskohtade (nt huvikool, noortekeskus, rulapark, spordisaal, rahvamaja, külakeskus jne) asukohaga? Sobivale vastuse numbrile ring ümber.

Asukohad on mulle sobilikud	269	71%
Asukohad ei ole mulle sobilikud	21	5,5%
Mulle pole asukohad olulised, sest ma ei käi nendes kohtades	83	21,9%

Kose vallas on võimalik noortel saada nõustamist koolides ja noortekeskustes. Nõustamine on mõeldud neile noortele, kellel on mõni suurem mure, mida on üksi raske lahendada või kes ei ole ise info otsimise käigus kõigile oma küsimustele vastuseid leidnud.

Õpingute jätkamine, edasiste õpingute planeerimine, välismaal õppimine	72	19,4%
Töötamine, tööelu planeerimine, välismaal töötamine	24	6,5%
Huvitegevuse valik, hobi/ringi valik, vaba aja tegevused	41	11%
Projektide algatamine ja läbiviimine	31	8,3%
Tervis ja tervisekäitumine, sealhulgas seksuaalkasvatus	27	7,3%
Suhted eakaaslastega, suhtlemisoskused	42	11,3%
Muu küsimus, milles nõu oled vajanud	37	9,9%
Ei ole saanud ühelgi eelnimetatud teemal nõu, kuigi olen seda vajanud	18	4,8%
Ei ole vajanud nõu	216	58,1%

Kui Sul oli vaja nõu, kas Sa teadsid, kuhu või kelle poole pöörduda?

Üldse ei teadnud	39	10,2%
Teadsin hästi	150	39,1%
Ei ole nõustamist vajanud	178	49,2%
raske usaldada kedagi	1	0,3%

Kuidas hindad noori puudutava ja Sulle vajaliku info kättesaadavust?

Hea	56	14,8%
Pigem hea	158	41,8%
Pigem halb	31	8,2
Halb	6	1,6%
Ei oska öelda	126	33,3

Kas Sinu arvates Kose vallas üldiselt arvestatakse noori puudutavate otsuste tegemisel laste/noorte huvide ja vajadustega? Tee ristike sobiva vastusevariandi alla.

Alati arvestatakse	30	8%
Enamasti arvestatakse	178	47,6%
Enamasti ei arvestata	46	12,3%
Kunagi ei arvestata	5	1,3%
Ei oska öelda	113	30,2%

Kas Sulle meeldib Kose vallas elada?

Väga meeldib	305	79,4%
Pigem meeldib		
Pigem ei meeldi	21	5,5%
Ei meeldi üldse	10	2,6%
Ei ela Kose vallas	12	3,1%
Ei tea	8	2%

Põhjendused (väga meeldib, pigem meeldib, jah), sest ….

siin on tore kool, hea (normaalne) kool, head õpetajad, kool on kodu lähedal, koolis pole väga palju õpilasi,	25
siin on ilus loodus, loodus on lähedal, looduselähedane	17
siin on hea, mõnus, rahulik, rahulikum kui linnas, pole liiga lärmakas, vaikne, rahulik keskkond, ilus koht, hea asukoht, turvaline	59
siin on mu sõbrad, tuttavad	29

siin on mu kodu, pere, lähedased	12
siin on kõik vajalik olemas, kõik mis eluks vaja on, kättesaadav, poed on lähedal, siin on kõik lähedal, piisavalt lähedal	60
siin on palju koole ja huviringe ühes kohas, kõik võimalused olemas, palju võimalusi (tegevusteks)	19
sest ma ei oska kujutada mujal elamist	1
sest siin on mets lähedal ja maal on alati meeldinud elada	1
kuna ei tea kuidas on elada kusagil mujal	1
kuna olen siin elanud peaaegu terve oma elu ning olen harjunud siinsete inimeste ja kooliga	1
kuna siin on krossirajad mis võiksid olla paremad aga elab üle	1
mul ei ole muud valikut	1
täitsa normaalne, pole viga	9
siin olen käinud lasteaiad läbi ja olen viimasel kooli aastal siin koolis	1
see on kõige parem koht kus elada, ei tea kus mujal elada,	6
meeldib rohkem kui vana kodupaik	3
siin on toredad noortekeskused, noortesõbralik, noortele kõik olemas	9
siin on hea õhkkond	1
siin on hea olla, tore, suht lahe koht, huvitav	17
siin on kõik omal kohal, asjade eest hoolitsetakse	2
siin on vähe inimesi, mittesaastatud õhk ja vähe liiklust	1
siin saab teha palju huvitegevust, huviringe	11
siin on tegemist ja siin ei hakka väga igav	1
Tallinn on lähedal, linnale lähedal	6
mulle lihtsalt meeldib siin olla	4
mind ümbritsevad hoolivad inimesed ja siin on kohad kus olla	1
pole viga	6
hästi arenenud ja vajadustele vastav infrastruktuur	1
see on selline pigem maakoht, võiks mõnda asja rohkem olla	1
kogukond on kokkuhoidlik, hooliv kogukond, sõbralikud inimesed	5
sest Kose vald on asukohaliselt päris okei koht, kuid Kose vallas rikutakse liiga palju loodust ja tegeletakse looduse hoidmise, rohepöörde ja erinevate noorte vaimsetervise probleemidega liiga vähe	1
ma ei saa ära kolida, seega tunnen rõõmu sellest, mis on	1
sest see ei ole väga suur linn	1
aga kui suureks saan võtan jalad selga ja kihutan kui tuul Hiiumaale	1
aga võiks olla rohkem kohti kus me saaksime olla	1
aga puuduvad tehnikapoed	1
aga tahaks Tallinnasse tagasi	1
aga Tallinn on liiga kaugel	1
aga mänguväljakud on katki	1
kuigi vallavalitus ei tee väga midagi	1
aga tänavad võiksid korralikumad olla	1

kuid vahepeal oleks võimalik valla elu ka paremini korraldada. (Libedad, katkised teed jne)	1
pole otseselt midagi viga, vanemad võiks oma lapsi paremini kasvatada, nüüd ma näen mida vanainimesed mõtlesid, kui ütlesid, et tänapäeva noorus on hukkas. hoolitsege oma laste eest paremini või ärge tehke lapsi.	1

Ei meeldi või pigem ei meeldi, sest…

Valitsus annab soovida	1
ei saa toetust sellist nagu ootaksin vallalt	1
mulle ei meeldi siinsed inimesed, Inimesed ei meeldi	2
ei saa väga oma piirkonna inimestega läbi	1
mõned inimesed ajavad aju hulluks	1
nii kaua elanud siin, et pisike koht muutub tüütuks	1
sest minu klass on halb	1
ühistransport on kohutav	1
Kohila kooliprogramm oli parem, aga muidu ok	1
halb keskkond ja kool on halb	1
Habajal pole kõnniteid	1
puuduvad huvialaga tegelemise võimalused	1
eelistaksin linnas elada	1
ei meeldi siin koolis käivad inimesed	1
ei meeldi, aga mul on siin sõbrad	2
kuna paljud probleemsed lapsed on toodud kose gümnaasiumist oru põhikooli	1
sest paljud inimesed on kurjad ja paljud mu sõbrad elavad Tallinnas	
Tahaks Tallinnas elada, sooviksin rohkem linnas	2
mulle meeldib välismaal	1
see on väike minu jaoks	1
valda juhivad omakasupüüdlikud, muudatusi korralduses vms tehakse vaid valimiste ajal mis on kurb	1
Ei ole selline koht, kuhu sooviks jääda	1

Siia saad lisada oma mõtteid ja ettepanekuid:

Tehke Kosele kuntsmuru jalka väljak palun
Võimalused kergejõustiku sisetreeninguteks talvisel ajal
Kose-Uuemõisa lastele võiks olla rohkem tegevusi ja kohti kus olla.
küla keskuse võiks olla rohkem tegevusi ja asju.
Ma tahan rohkem teha
Kose-Uuemõisas võiks olla rohkem tegevusi
Siin võiks olla noortekeskus
Oru Põhikooli võiks olla natukene rohkem trenne või tegevusi ja keele õppeaineid.

oleks rohkem koolide vahelisi võistlusi
võiks teha krossiraja, kus saab iga noor käia sõitmas ja laenutama masinaid et tuleks rohkem huvilisi tulla sõitma
Vibu laskmine oleks väga hea. Laste kasvatamist peaks arendama. Kõnniteedel on lumi.
Poksitrenne või mehaanikuks õppimise koht võiks tulla.
Võiks olla korvpalli trenn.
Ma ei oska vastada.
võiks olla rohkem rulaparke.
Mul pole mingeid mõtteid
oru põhikoolis võiks olla korvpalli trenn
võiks küsitlusi mitte teha!
ei huvita
mul pole oma mõtteid ega ettepanekuid
Olen kõigega rahul
Mul ei tulnud midagi pähe.
Võiks olla noortele rohkem tegevusi.
võiks rohkem trenne olla
noortekeskustes lasta noortel rohkem vabalt olla, panna noortekeskuste juhtidele vähem koormust ja seda noortele anda.
Toetage rohkem ringe kus on PALJU LAPSI ning kes on küsinud kunstmuruväljakut juba kaua aega
Palun lisada K7 bussiliini rohkematel aegadel.
Aasumäe suusaring ära tasandada, et talvel parem rada tuleks.
Mul ei ole mõtteid loll
Kosel võiks olla park loodust täis ja noortele töid
korvpall tüdrukutele, töökohad noortele, töölaagrid
Uuesti võiks tegutsema hakata noorkotkad ja kodutütred
Sooviks algatada taas noorkotkad ja kodutütred (8.klassi õpilane)
vähem tööd, rohkem lõbu
Kosel võiks olla jalgpallihall
Kosel võiks olla mängutuba, kus saab osta pileti kaheks tunniks ja mängida arvutit
Minu arust tegevusi on piisavalt
rulapargi võiks suuremaks teha
võiks teha kosel uue skatepargi
kunstmuruväljak, kose gümnaasiumisse võik olla lihtsam sisse saada
Tugikeskused võiks endast rohkem märku anda
ehitage jalgpallistaadion
pakkuda õpilastele rohkem tuge, mitte kohe rääkida koolilae ja lapsevanematele laiali.
tahan töötades saada geimeriks (5.kl)
kas me saame kunstmuruväljaku sel aastal? ma kannatan (5.kl)
võiks olla ATV trenn, kus on poisid ja tüdrukud eraldi (5.kl)
ATV trenn

tehke internet kiiremaks
et kooli tuleks uued reeglid ja et igal pool seintel oleks plakatid reeglitega ja et keegi ei eiraks neid (5.kl)
ärge kuulake kõikide virisemist. Paljud noored lihtasalt ei viitsi ise midagi teha.
Teha küsitlusi, mis huviringi noored sooviksid
Mõned vastuse variandid ei olnud minu arvates väga head ja mõned küsimused ei olnud otseselt mõistetavad
Kunstmuru väljak ja rohkem panustada spordirajatistele
Kose vallas võiks olla paremas seisus pargid ja mänguväljakud
tüdrukute korvpall
Kunstmuru väljak
ravilasse noortekas võiks tulla
Võiks tagada kõikides piirkondades lume lükkamise, mitte et heal juhul tuleb kella kolme ajal korra läbi
Uus piljardilaud
palun tehke need küsimused lihtsamaks, sest ma ei saa aru
remont suurele kg majale
Pole ettepanekuid ega mõtteid
Olen kõigega rahul
Kose Gümnaasiumisse puhvet / kohvik
Rohkem kergliiklusteid Habajale
Koolis võiks rohkem noortekeskuste tegevustest rääkida
Kosel võiks olla Mc Donalds
Paremad ja saadavamad väljakud jalgpalli ja tennise jaoks
Linna võiks minna rohkem nr 140 busse
Võiks olla lauluklass, kus saaks iseseisvalt/omaette harjutada

LISA 2 Noortega töötajate ankeetküsitluse vastused

Noorsootöötaja profiil:

Haridus:

Põhiharidus	1
Keskharidus	3
Kesk-eriharidus (kutseharidus)	9
Kõrgharidus Rakenduslik, bakalaureus, Magister	36
Noorsootöötaja kutse (sh laagrikasvatja osakutse automaatselt)	6
Noorsootöötaja osakutse ehk laagrikasvataja kutse	3
Huvijuhi täiendõpe	1
Noorsootöötaja eriala omandamisel	2

Noorsootöötajate ametid, kellena töötatakse (kuidas keegi ennast määratleb)

Huviringi juhendaja	14
Noorsootöötaja	7
Treener	9
Huvikooli õpetaja	15
Külakeskuse juhendaja	1
Huvijuht	1
Direktor, kooli juhataja	2
Õpetaja	2
Noortejuht	1
Multimeedia spetsialist	1
Põhikooli muusikaõpetaja ja lasteaia muusikaõpetaja	1

	Töötajaid asutuses	**Küsimustikele vastas**	**%**
Kose ANK noorsootöötajad	8	8	
Kose Huvikooli õpetajad	29	19	
Kose Huvikooli treenerid	6		

Koolide huviringide juhendajad	23	13	
MTÜde huvitegevuse juhendajad	5	10	
Erakoolide juhendajad/õpetajad/treenerid (EHIS)	6		
KOKKU	76 noortega töötajat		
Küsimustikele vastanuid		50	

Palun hinnake, kuivõrd alljärgnevad tegurid motiveerivad Teid Teie praeguses töös noortega:

	Väga motiveerib	**Pigem motiveerib**	**Pigem ei motiveeri**	**Ei motiveeri üldse**
Huvi valdkonna vastu	38	11		1
Võimalus noorsootöö valdkonna arengut mõjutada	25	21	3	1
Võimalus arendada/suunata/õpetada noori	40	9		1
Noorte saavutused, kordaminekud	43	5		1
Eneseteostuse võimalus	25	22	2	1
Oma vastutuse tunnetamine	21	25	3	
Noortega töötavate inimeste tunnustamine	21	12	11	5
Võimalused isiklikuks arenguks ja enesetäiendamiseks	24	21	3	1
Noortetöö töökeskkond	16	26	7	
Teised noortega töötavad inimesed ja kolleegid	17	21	17	
Töötasu noortetööga tegelemisel	9	15	18	7

Kas kohalikus töös noortega on midagi, mis Teid rõõmustab / olete rahul?

Rõõmustab, et on järjepidevus (mõned lapsed käivad hoolimata huviringide rohkusest mitmeid aastaid meie huviringis) ja et on hea koostöö noortekeskustega, kus ringe läbi viia.
Noored ise tekitavad rõõmu.
Vahvad noored ja suurepärased tingimused tööks noortega
Olen väga rahul kui noored võtavad üritustest osa ja avaldavad ka ise soovi midagi korraldada.

Särasilmsed, järjekindlad, töökad ja tublid õpilased, kes usaldavad enda juhendajat. Hea meel, et huvihariduse toetus aitab paljulapselisi ja raskustes peresid.
Nende positiivne areng, rõõm heast tulemusest
Meie huvitegevus on väga paindlik, kõigile antakse võimalus huvialaga tegeleda, mitte ainult andekatele. Laps, kes vähegi soovib, saab kindlastoma huvialaga tegelda. Õpetajad on pädevad ja haritud.
Siiras valdkonna huvi.
Jah lapsed on alati nii rõõmsad ja entusiastlikud kui trenni tulevad . Meil on alati lõbus. Nendega koos olles unustan ära oma päris vanuse.
Et on palju noori, lapsi ja nt Kose-Uuemõisa on palju suuri noori peresid juurde kolinud.
Olen rahul võimalustega, mis on töötamiseks (ruumid, vahendid jm), valdkonna inimestega.
Ruumid ja vahendid, mis annavad võimaluse noorte arenguks. Tegevused koos noortega.
Väga hea ja noortesõbralik töökeskkond. Noortele on vallas väga palju erinevaid võimalusi koolivälise aja sisustamiseks.
Olen õnnelik, et olen suutnud Kose-Uuemõisa alevikus, lisaks siinse algkooli huvitegevusringidele, pakkuda regulaarselt erinevaid huvitegevusi-üritusi külakeskuses siin elavatele lastele (beebidest-noorteni).
Enamiku noorte avatud suhtlus.
Väga rahul oleme sellega, kui palju on lapsi kellega tegeleda.
Hea koostöö teiste teenusepakkujatega meie valdkonnas
Suhteliselt palun on sportimisvõimalusi ja huviringide valik on läinud suuremaks. Noortekeskuste tegevus on ka mitmekesine
Saan arendada andekaid lapsi ja oluline on ka mu enese rõõm sellest tööst
Noored kellega töötan, on valdavas enamuses väga motiveeritud ala vastu.
Koolis rõõmustab õpilaste elurõõm ja tahe toimetada! Anna võimalus ja ta teostab selle
Hetkel õpilased ja nende kodud/ vanemad. Aga oleneb väga palju aastakäigust.
Iga päev on erinev!
Kohalikud noored on üldiselt väga heatahtlikud
Olen rahul noorte pühendumuse ja tulemustega.
Läheb tasapisi paremaks
võimaluste rohkus
Laste motiveeritus.
Noortega tööd tehes on huvikoolis (kunstiosakonnas) väga loov ja kaasaegseid õpikäsitlusi valdav ning kokkuhoidev kollektiiv. Kõigil on tahtmist noortega tegelda, püütakse noori kaasata erinevatesse projektidesse ja üldjoontes ka kõik õnnestub. Väikeses kohas on ka väga hea koostöö erinevate inimestega. Eriti teeb rõõmu, et kogukonnas on noortel võimalus välja paista, teha erinevaid näituseid ja lüüa kaasa kogukondlikes tegevustes.
Mind usaldatakse
Laste siiras rõõm õnnestumisest, nende oskuste ja teadmiste arengust.
Noored ise
Meeldib, et on ühiselt loodud reeglid ja kõik peavad neist kinni, nii vanad kui ka uued tulijad.
Noored on huvitatud uuendustest ja on aktiivsed osalejad.

Kogu töö rõõmustab ja rahuldab mind. Õppe-eesmärkide täitmine on ka väga oluline.
Töö keskkond ja arengu positiivsusega olen rahul.
Oma kodukoha noorte jõudmine
Paistab, et noortel on erinevaid võimalusi oma huvisid rakendada
Noorte loomingulisus teeb rõõmsaks, nende visioon ja vaade elule.
Huviringide valik on piisav.
Noorte inimeste innukus ja entusiasm
Head võimalused, ruumid, vahendid.
võimalus ringe juhendada
Noorte areng
Tore on kui lastel on valiku võimalusi tegevuste leidmiseks. Aga teisest küljest on sel omad negatiivsed küljed, proovitakse ühte-teist aga lõpuks ei omandata, õpita midagi.
Noortel on huvi ja tahtmist huviringis osaleda
Jah on, kui õpilased on huvitatud ja tahavad nii laulda kui pilli mängida ning õpilased ise tunnevad rõõmu muusikast!
Noored ise on ägedad, igas grupis on ikka neid, kel silm särab ja mõte liigub.
Noored
Võimalus teha tööd huvitavaks laste jaoks

Kas kohalikus töös noortega on midagi, mis Teid häirib?

EI	26
JAH (ilma põhjenduseta)	2

Kõik õpetajad ei ole võrdselt motiveeritud.
Noorte pealiskaudne suhtumine, liigne killustatus
Osadel lastel on huvitegevuste koormus ilmselgelt liiga suur, see on murekoht, sest koolikoormus ja kodutööde maht on niigi suured. Huvikool pole lastehoid, õpilasel on kohustused.
Ilmselt keskkond, s.t. konkreetsed ruumid vajavad kaasajastust.
Kose-Uuemõisa noortele puuduvad valikud sihtpäraseks tegevuseks. Nooremate olukord on parem, sest lasteaia juures on huviringe ja samuti ka Külakeskuskuses. Siiski on ka sealne ruumide valik kahanemas kasvavaid elanike numbreid silmas pidades.
Noortetöö ei ole ainult noortekeskus vaid see valdkond on väga lai ning oleks vaja noortega töötavaid inimesi selles osas veidi arendada.
Ruumipuudus, vajadus kooliealistele lastele koht-mänguväljak atraktsioonidega, noortega tegelev inimene
Häirib, et lastega tegelevad asutused ei ole võrdselt koheldud.
On tegevusi, mis on tasulised ja kõigil peredel ei pruugi laste huvitegevuse jails raha olla. Riigi tugs võiks suurem olla. Huviringi juhendaja palk ei ole võrdne Õpetajate palgaga
Tööruum on külm, reklaami vähe, eesmärke on raske teostada koroona tingimustes
Huviringidest saadav tulu võiks olla motiveerivam

MÄRKUS – tulu kellele? Erakoolid peavadki ise hakkama saama, selleks nad ju erakoolid ongi ja peavad ise omale rahastuse leidma mitte toetuda täies ulatuses KOV abile.
Noortel on liiga palju vaimseid muresid
Raske töö ei saa väärikat tasu. Kõrgharidusega töötajana kes valdkonnas aastate pikkust kogemust omab saaks kohvikus töötades suuremat palka
Töötingimused on kitsad ja mõningal määral tööd pärssivad.
Saaliaegade puudus, transport võistlustele keeruline
Üldhariduse õppetempo on stressirohke ja õpilastel kulub ebaproportsionaalselt palju aega koduste ülesannete peale, mis halvab ka huvikoolis õppimist. Õpilased on peale huvikooli tihti stressis ja masenduses, õpetajate arusaam õpilase ööpäevasest tsüklist on olematu ja siiani ka on puudunud tahtmine sellest aru saada. Liiga lihtne on tavakoolil (formaalharidusel) öelda, et õpilane ärgu tegelgu oma huvialadega kui õppimisega hakkama ei saa. Siit kooruvad noorte vaimse tervise probleemid, millega väga tegelda ei taheta.
Väike sissetulek
Igas noortekeskuses pole meie tegevus nii oodatud ning tundub, et reklaami mõttes jääb vahel mõne noortekeskuse toetusest puudu, seetõttu on ka sel aastal lapsi vähevõitu.
Loomulikult häirib see, et huvikooli eelarvet vähendati.
Ruumipuudus
Oluline on sünergia ja koostöö erinevate osapoolte vahel kes tegelevad noortega(õpetajad, noosoo töötajad, treenerid, vald jne). Hoiakud jne õpetuste jagamisel peaks hoidma ühte joont siis on tegevusel MÕTE..

Palun kirjeldage, milline on Teie poolt noortele suunatud tegevuste õpiväljund (mõju/tulemus) noorte jaoks?

Loodus-ja teadusvaldkonna vastu huvi tekkimine, teadlikkuse tõus keskkonnaprobleemide osas, elus- ja eluta looduse tundmine.
Püüan olla noortele olemas ja nendega koos huviringe teha.
Noored on enesekindlamad, julgemad kaasa rääkima/lööma kogukonna teemades, saanud teadmisi/kogemusi erinevates teemades/tegemistes, saavad tegeleda neid huvitavate teemadega, areneb meeskonnatööoskus, iseseisvus, suhtlemisoskus, koostööoskus
Soovin tõsta noorte enesekindlusest, ettevõtlikust, parandada käelist tegevust ja ka motiveerida füüsilist liikumist. Toetada ja olla toeks just sel hetkel kui noorele seda vaja on. Ning märgata noorte probleeme ning tunnustada ja motiveerida uute väljakutsete läbimist.
Laste võimete ja oskuste arendamine parimale võimalikule tasemele.
Oskus aega planeerida, teha midagi süvendatult ja õppida tulemuse nimel pingutama
Noodilugemisoskus, võimalus iseseisvalt muusikaga tegeleda, oskus orienteeruda muusikamaailmas.
Olles eelkooli astmele kunstis hüppelauaks kunstikooli põhiõppesse liikumisel, andes võimalikult lai spekter baasteadmisi, s.h. tehnilisi oskusi.
Liikumine , päris suur hulk lapsi ei soovi seda teha kahjuks.
Laias laastus laiema maailmapildi avamine, erinevate isiksuste koostöö toetamine.

Meeskonnatöö, suhtlemine (võõr- ja emakeeles), käelised tegevused, eneseväljendus oskus, matemaatilised- ja füüsikalised teadmised, muusikalised teadmised, digivahendite alased teadmised.
Käelised ning matemaatilised oskused, muusikaalased teadmised - erinevate pillide (rütmipillide) tundmine, eneseväljendus oskus, koostöö, meeskonda kuulumine, digioskused, kehaliste oskuste arendamine.
Eluks vajalike oskuste arendamine, suhtlemisoskus, erinevad meeskonnatöö kogemused läbi laagrite ja projektide
Kose-Uuemõisa lastele on huviringides ja trennides käimine hariduse loomulik osa. Lisaks K-U algkoolis pakutavale huvitegevusele (muusikaring, robootika, liikumisring, tennis) on kohalikel lastel-noortel võimalus valida ja osaleda teisteski huvitegevusringides (ballett, judo, loodus- ja teadushuviring, puutöö, malering, võimlemine, loovusring, kunstiring) kodu lähedal. Eesmärk on pakkuda võimalikult mitmekülgset huvitegevust kodu lähedal, kus lapsel on võimalik mõista ja arendada oma andeid, saada elamusi ja sõbruneda aleviku teiste laste-noortega kodualevikus.
järjepidevus sportlikuks eluviisiks
Noored saavad kaasa erinevad sotsiaalsed oskused. Kuidas elus hakkama saada ja tulla toime õnnestumiste/ebaõnnestumistega. Jalgpalliliselt on edasijõudnutel väljund Tallinnas tänu klubile olemas, samamoodi ka nendele, kes soovivad jääda koduvalda.
Loovuse arendamine
Koolis õpilaste omavastutuse arendamine, õpilasesinduse töö juhendamine, õpilaste omaalgatuse toetamine (õpilasüritused). See võib olla nt spordivõistlus, õpilaslaat, viktoriinid, loodushoiu projektid jms
See, kes on motiveeritud, on arenguvõimalus väga hea
Oskus end väljendada vokaali kasutades muusikas aga ka igapäeva elus
Olen koolijuht ja seotud õpilastega ja nende tervikliku haridustee korraldamisega.
Õpiväljund on esinemine publiku ees. Mõju/ tulemus - kasvatab eneseusku ja tugevdab närvisüsteemi,; õpetab ühes kindlas ajahetkes end kokku võtma/ keskenduma/ kiiresti reageerima; arendab eneseanalüüsi ja töötegemise oskust.
Kehaliste võimete areng! Tervislikud eluviisid kogu järgnevaks eluks.
Konkursi võidud, oskus pilli mängida ja muusikat mõista, arenenum mälu
Laiendada ja avardada noore silmaringi, teadmisi ja mõtte- ja tundemaailm. Luua võimalused loominguliseks arenguks ja aidata kasvada aktiivseks ja vastutustundlikuks kodanikuks.
Füüsiline ja vaimne areng, tervislikud harjumused, hobid
ujumisoskus heal tasemel
Osalemine võistlustes.
Õpilane on loov, algatusvõimeline, on valmis ennast panustama kogukonna ja ka vabariiklikes ettevõtmistes. Õpilane on omandanud kunstis nii klassikalise kui kaasaegse kunsti võtteid ja teadmisi. Teab millised võimalused on edasi õppida ja kuidas rakendada oma huvialal õpitut. Omab kunstilist digipädevust. Teab, et koos vabadusega

(loomevabadusega) käib kaasas ka vastutus. Oskab analüüsida lähteülesannet ja kasutada ajurünnaku meetodeid (probleemõpe).
iseseisvus, oskus õppeprotsessi planeerida
Julgeda maailma ja protsesse avastada.
Ei oska vastata
Noor saab endale mõne kogemuse, teadmise või oskuse mida ellu kaasa võtta ja see enda kasuks toimima panna.
Õpilane tunneb liiklusmärke ning oskab turvaliselt liikluses osaleda.
Õppekava täitmine.
Õpitulemus väljendub nii vaimses, füüsilises kui ka kultuurilises arengus.
Kehaline võimekus paraneb
Noortele/lastele muusika õpetamine.
Oskused ja teadmised fotograafias
Noored saavad algteadmisi rahvatantsust. Loodetavasti jätkavad sellega ka edaspidi.
Muusikaga tegelemine arendab suures plaanis kõiki inimese sotsiaalseid ja isiklikke omadusi
Laulu- ja tantsupeo traditsioonid.
Võimalus tutvuda teatrimaailmaga, võimalus esineda.
Huvi ning oskused inseneriteaduste ja disaini valdkonnas.
Esiteks leida põnev sportlik tegevus, et vabal ajal tervislikult aega veeta. Tulevikuks omandada hobi kus alati garanteeritud tore seltskond. Läbi selle õpetada pingutama, vastutama, otsustama, käituma, teistega arvestama.
noored oskavad väärtustada koos musitseerimist (laulmist, pillimängu), nad saavad ise aktiivselt osaleda kultuurisündmustel
Õpilased saavad osa ühislaulmisest ja õpivad lisaks pillimängu (ukulele't ja plokkflööt'i).
mina õpetan muusikalugu - mitte ainult muusikaajalugu, vaid muusika mõistmist ja muusika väärtustamist. Igaühest ei saa interpreeti, aga minu soov on, et neist saaks vähemalt kriitiliselt mõtlev kuulaja.
Õpetatud oskuste omandamine
Uue hobi tekkimine

Teie ettepanekud noorsootöö arendamiseks Kose vallas

Natuke enam koostööd ja üksteise märkamist.
Treeneri vaatekohast: koolidevaheline koostöö- tuua tagasi ühised üle vallalised spordipäevad, et tekiks ülevaade andekatest lastest. Bussi- ja sõidugraafiku ühildamine, et kaugematest kohtadest jõuaksid lapsed huviringi ja koju tagasi. Vähem motiveeritud õpetajate, juhendajate ja treeneritega arenguvestlused.
Lõimida üritustega erinevate valdkondadega tegelevaid noori, et nad näeksid ja oskaksid hinnata ka teise valdkonna oskusi.
Alevikust väljaspool elavatel lastel on probleeme transpordiga, bussiliiklus ei soosi huvitegevustes osalejaid, transport jääb sageli lapsevanema mureks.
Jätkuv toetus täiendõppeks, motiveeriv palk, kuigi kindel on, et antud valdkonnas on ikka inimesed tegemas antud tööd pigem ülekaalukalt kõrgemate väärtuste nimel.

Hetkel ei ole ettepanekuid, kuid kui midagi on annan kindlasti teada.
Minu konkreetne soov/ettepanek on, et Kose Huvikooli kunstiosakond tooks Kose-Uuemõisa eelkooli lastele tunni. Olen ise hetkel laupäevase Kose Huvikooli eelkooli tunni õpetaja ja pühapäeviti viin läbi Kose-Uuemõisa Kunstiringi külakeskuses juhendajana. Nõudlus on suur. Ühtse baasteadmiste omandamisel oleks lastel ka lihtsam ja sihtotstarbelisemalt ettevalmistatuna edaspidi põhiõppesse edasi asuda. Minu panus õpetajana kodu lähedasse keskkonda läbi Kose Huvikooli oleks kindlasti võimalusterohkem.
Arendada noortevaldkonna inimeste (avatud noortekeskuste töötajad ja ka kooli noorsootöötajad, huvijuhid jne) omavahelist koostööd ja läbipaistvust.
Noortevaldkonna omavaheline suurem koostöö.
Noorsootööspetsialist koht ja asjalik inimene sellel kohal oleks väga vajalik, kes tegeleks vallas kogu noorsootöö korraldamisega
igas alevikus peaks olema noorsootööga tegelev inimene
Noortega tegelevatel organisatsioonidel peaksid olema kõik võrdses seisus. Saalirenti võiksid maksta kõik täiskasvanud grupid aga mitte lapsed.
Ühised projektid teiste huvihariduse aladega
Koostööd, nt kultuurikalendri koostamiseks kutsutakse kultuuriga tegelevad inimesed kokku ja see on hea, aga ka noorte tegevused aasta lõikes võiks olla üldjoontes kaardistatud, nt noortekeskused planeerivad tegevusi, projektides osalemist, koolides jääb selleks aega ja võimalusi mõnikord väheseks ning mõnda asja saaks ka koos teha.
Ootan suuremat positiivset huvi ja toetust tegevuse suhtes (see ei pea olema rahaline toetus :)).
Sagedasem koostöö teiste huviringide ja -koolidega.
Minu arvatses on Kose Vallas noorsootöö väga tõhus. Tähelepanu peaks pöörama NEET noortele ja ka väljaspool suuremaid asulaid elavatele noortele. Väga tähtis oleks ka mobiilse noorsootöö pakkumine õhtustel aegadel
Reklaam läbi erinevate infokanalite. Ürituste korraldamine.
Palun makske töötajatele konkurentsivõimelist palka. Samuti võiks nn tervisetoetus olla suurem, 50€ kvartali peale laseb mul 1 kuu käia jõusaalis või pool korda massaažis.
Lõimida üldhariduskooli ja huvikooli tegevust, kaasata noori kogukonna tegevusse ja ürituste korraldamisse.
Jalgpallile pneumohall vabastaks saaliaegu teistele aladele, väikebuss huvikoolile lahendaks transpordiprobleemi võistlussõitudeks
Püüda koondada noortega tegelevad asutused ühte inforuumi, et lahendada loogilisemalt ja õpilasekesksemalt huvi-ja üldhariduse lõimumist.
Võrdsustada huvikooli ja üldhariduskooli õpetajate palgad
Soovin paremat koolide, noortekeskuste ja huviringipakkujate vahelist koostööd, et üksteisega rohkem arvestataks. Lisaks võiks vald ka noorsootöötajaid ja õpetajaid enam tunnustada.
Arvan, et hetkel on tehtud päris palju, peab tulemusi vaatama ja olukorda hindama
Pakkuda ka edaspidi lastele erinevate ringide võimalusi.
Kui kõik teevad tööd hingega ja armastavad noori(lapsi), siis see on kõige olulisem.
Tõhusam koostöö noorsooga tegelevate asutuste vahel, püüda mõista igat õpilast ja suunata teda koostööle ning paremini tajuma keskkonda.

Uus staadion, kunstmuru, parandaks oluliselt jalgpalli ja saaliajad vabanevad siis saavad teised huviringid teha.
Noorte innustamine koolivälises tegevuses eeldaks nende tegevuse tulemuste tutvustamist kodukandis. Enamusele meeldib, kui tema tegevuse vilja naudivad võimalikult paljud inimesed.
Osadel erialadel puudub hetkel juhendajate järelkasv.
Pakkuda võimalikult mitmekesiseid tegevusi
Koostöö võiks olla veidi parem.
Eelmisele küsimusele lisaksin, palk võiks olla nagu EOK pakkus Sport kooli treeneritele 45min eest 34€bruto Ettepanekud on üles täheldatud kõik vallal eelnevate valdkonna kokkusaamiste kaardistamiste paberites. ei ole võimalik hakata siia kirja panema punkte mida kõike arendamiseks teha võiks. KOOSTÖÖ erinevate osapoolte vahel, et kõiki lapsi koheldaks võrdselt, et arvestataks ja austataks ka väljaspoole Kose Huvikooli lastega tegelejaid Kui tahta midagi arendada siis tuleb eelkõige kutsuda tegijad ühise laua taha ning ka hakata midagi tegema, ellu viima.
Olen rahul sellega, mis on.
Rohkem koostööd ja noore/lapse huvidest ja heaolust lähtumist, mitte konkurentsi ühtede samade andekate laste pärast. Soovin, et iga laps leiaks selle huvialase tegevuse, mis teda köidab ja mis teda rõõmsaks teeb. Mõttekoht on, kas näiteks selleks, et tunda rõõmu muusika tegemisest, peab just nimelt õppima muusikaosakonna põhiõppes. Mul on tunne, et vajame suuremat paindlikkust kõiges, mida teeme.

Lisa 1 1. MIS ON NOORSOOTÖÖ?

Noorsootöö peamiseks tunnuseks on tähelepanu pööramine noortele kui eraldiseisvale elanikkonnale ning nende vajadustele ja soovidele, mis erinevad lastest või täiskasvanutest. Üleminekuea etapid ehk aeg, mil lapsest saab noor ja noorest täiskasvanu, on üldjuhul hägusad ning raskesti eristatavad. Põhimõtteliselt on nii ka noorsootöös - teiste valdkondadega (nt haridus, sotsiaaltöö, sport või kultuur) on palju ühisosi ning nendevahelised piirid on hägusad (European Commission 2014).

Euroopas on noorsootöö mõiste käsitlemine keerukas, sest noorsootööl puudub rahvusvaheliselt kokkulepitud definitsioon (Schlümmer 2013). Veelgi enam, ka igal riigil on noorsootöö sihtgrupp erinev (Bohn 2007), sest noorsootöö mõiste sõltub riigi ajaloolisest arengust ja üldisest korraldusest. Näiteks sellest, kas noortevaldkond on arenenud kultuuri, religiooni või hariduse mõjul (Schlümmer 2013). Siinkohal on oluline, et kohaliku omavalitsuse noorsootöö lähtuks nii Euroopa kui Eesti noorsootöö põhilistest arengusuundadest. Tänu kindlale raamistikule on kohalikul omavalitsusel olemas kindlad juhtnöörid noorsootöö teostamiseks. Eestis on noorsootöö korraldamise õiguslikud alused sätestatud Noorsootöö seaduses, mille järgi on noorsootöö „tingimuste loomine noore isiksuse mitmekülgseks arenguks, mis võimaldab noorel vaba tahte alusel perekonna-, tasemehariduse- ja tööväliselt tegutseda“ (Noorsootöö seadus 2010 § 4)4. Seaduses esitatut saab kasutada orientiirina, mis markeerib tänapäeval oluliseks peetavaid noorsootöö aspekte (Kaasik, Pilve, Taru 2015).

Noorsootöö definitsioonis on küll välditud vaba aja veetmist ja huvihariduse nimetamist, kuid sellest hoolimata on need ühed peamised arusaamad noorsootööst, mida ei nähta enam ühe võimalusena, vaid väärtusena. Aina enam rõhutatakse kvaliteeti ja hariduslikke eesmärke, kus tuleb leida tasakaal ühiskonna ootuste ja noorte vajaduste vahel (Kannelmäe 2014). Seal, kus varem nähti meeldivat ajaveetmist, nähakse nüüd õppimisvõimalusi, mis aitavad või peaksid aitama arendada selliseid oskusi ja omadusi, mida formaalharidussüsteem ei paku (Kaasik, Pilve, Taru 2015). Noorsootöö väärtus peitub noorte vajadustest lähtuva mitteformaalse õpikeskkonna pakkumises ja tagamises, mis suurendab noore konkurentsivõimet ja toetab tema üleminekut haridusest tööturule (s.h haridustee jätkamisel) (Reitav, Ristikivi 2010). Noorsootöö muutub oma laia sisulise ja mitmekülgse noore arengut toetava tegevusega üha enam formaalhariduse toetajaks pakkudes infot, tuge, suunamist, julgustust ja ka mentorlust. Kuna rõhuasetus on mitteformaalsel haridusel laiemalt, on üha olulisemaks muutumas noorsootöös pakutava hariduse sisu ja kvaliteet (Araste 2016).

Noorte vajadustest lähtuva õpikeskkonna pakkumist ja tagamist soodustab teadlikkus noorte huvidest, vajadustest ja soovidest, sest need aitavad pakkuda noortele sobilikke võimalusi (Orunuk 2012). Noorte vajadustega vastavate tegevuste nõudlust kinnitab 2011. aasta Noorteseire aastaraamat, mille järgi on üheks noorsootöös mitteosalemise põhjuseks sobivate tegevuste puudus. See viitab vajadusele kaasata noori neile sobivate tegevuste väljatöötamisse ning teha noorsootööd lähtuvalt Noorsootöö seadusele koos noortega, mitte noortele kui sihtrühmale (Poliitikauuringute Keskus Praxis 2011).

Noorsootöö tegemisel tuleb arvesse võtta noorsootöö põhimõtted, mis on seaduses sätestatud järgmiselt (Noorsootöö seadus § 4):

1. noorsootööd tehakse noorte jaoks ja koos noortega, kaasates neid otsuste tegemisse;
2. tingimuste loomisel teadmiste ja oskuste omandamiseks lähtutakse noorte vajadustest ja huvidest;

3. noorsootöö põhineb noorte osalusel ja vabal tahtel;
4. noorsootöö toetab noorte omaalgatust;
5. noorsootöös lähtutakse võrdse kohtlemise, sallivuse ja partnerluse põhimõttest.

Kuigi noortepoliitikat kujundatakse peamiselt riiklikul tasandil, siis vastavalt kohaliku omavalitsuse korralduse ja noorsootöö seadusele on noorsootöö korraldamine oma haldusterritooriumil pandud just kohaliku omavalitsuse õlule. Siinkohal on äärmiselt oluline, et kohalikul tasandil realiseeritu lähtuks ka riiklikest eesmärkidest, mis peavad omakorda lähtuma Euroopa põhilistest arengusuundadest (Lääts 2016)11: noortepoliitika on kaudselt puudutatud kogu globaalsest maailmast, selle muutustest ja mõjust Eestile (Kost 2013).

2. NOORSOOTÖÖ STRUKTUUR

Noorsootöö sisulised tegevused toimuvad mitmel viisil ja kohtades, nt on selle osaks avatud noorsootöö, noorteinfo, noortesündmused, laagrid, konkurentsivõime parendamine, vabatahtlik tegevus, huviharidus ja huvitegevus, noorsootöö koolis, omaalgatuse ehk ettevõtlikkuse toetamine, noorte osalus, noorteühingud, mobiilne noorsootöö, sh töö tõrjutud noortega, noorteuuringud arengu ning kvaliteedi toetamiseks, rahvusvaheline koostöö, noorsootöötajate koolitus.

Noorsootöö parimaks toimimiseks peavad olema täidetud mitmesugused eeltingimused: sobivad keskkonnad, palgal ettevalmistatud noorsootöötajad, töö planeerimiseks kasutatakse uuringuid ja seiret ning tehakse vald- ja ametkondade ülest koostööd ning on olemas toetused noortele ning tunnustatakse ja väärtustatakse nii noori kui noorsootöötajaid.

„Noorsootöö on nagu puhas vesi – kvaliteetseks eluks ja positiivseks arenguks eluliselt vajalik ning peab olema tagatud. Mingi aja saab ka ilma, aga indiviidile ja ümbritsevale keskkonnale dramaatiline tulemus.“ Edgar Schlümmer, Eesti Noorsootöö Keskuse (ENTK) direktor 2007-2020.

Noortekeskus on noorsootööasutus, mille tegevust korraldavad kohalikud omavalitsused või mittetulundusühingud. Noortekeskus on kõige laiema noorsootöö teenuste ampluaaga ning peamine noorsootöö teostaja. Noortekeskused võivad tegutseda erinevate vormidena, iseloomulikuks jooneks on, et enamus keskustest rakendavad avatud noorsootöö meetodit.

Huvikool on haridusasutus, mis tegutseb noorsootöö valdkonnas ning loob huvihariduse omandamise ja isiksuse mitmekülgse arengu, sealhulgas oma keele ja kultuuri viljelemise võimalused huvihariduse erinevates valdkondades. Huvihariduse ühtsed nõuded on reguleeritud huvikooli seaduse ja huviharidusstandardiga, mis kehtib kõikidele huvikoolidele, olenemata nende õiguslikust seisundist.

Noorteühing on mittetulundusühing, mille liikmetest vähemalt kaks kolmandikku on noored ja mille eesmärgiks on noorsootöö korraldamine ja läbiviimine. Noorteühingutes osaleb hinnanguliselt 10% noortest. 2018. aastal sai riiklikku aastatoetust 18 üleriigilist noorteühingut, sh Eesti Noorteühenduste Liit (ENL), Eesti Õpilasesinduste Liit (EÕEL) ja Eesti Üliõpilaskondade Liit (EÜL).

Noortemalev on noorte konkurentsivõimet toetav töökasvatuslik projekt, mis ühildab töötamise ja noorsootöö võimalused. Maleva eesmärgiks on noorte konkurentsivõime tõstmine noore tööalaste oskuste ja teadmiste arendamise kaudu.

Noorte püsi- ja projektlaagrid on vastavalt üle või alla 60 päeva tervistavat ja arendavat puhkust pakkuvad laagrid, mille vahetus kestab vähemalt kuus päeva. Noorte püsilaagril peab olema kehtiv noortelaagri tegevusluba, projektlaager peab kooskõlastama oma tegevuse omavalitsusega. Noortelaagrite koondprojekti koordineerib Eesti Noorsootöö Keskus. Laagreid korraldavad huvikoolid, noortekeskused, noorteorganisatsioonid jt.

Noorsootööühing on mittetulundusühing, mittetulundusühingute liit või sihtasutus, mille eesmärgiks on noorsootöötajate, noorsootööasutuste või teiste noorsootöö tegijate ja korraldajate ühendamine ning nende huvide esindamine. Sellisteks ühinguteks näiteks Eesti Noorsootöötajate Kogu, Eesti Avatud Noortekeskuste Ühendus, Eesti Teadushuvihariduse Liit, Eesti Muusikakoolide Liit, ja Eesti Huvikoolide Liit.

Noorte osaluskogude eesmärgiks on võimaldada noortel osaleda otsustamisprotsessis ja kaitsta oma huve neid puudutavates valdkondades. Osaluskogul tavaliselt puudub juriidiline staatus ning selle koosseisu on noored valitud või delegeeritud. Oluliste osalusvormidena tegutsevad üle Eesti ka erineva haridusastme koolide õpilasesindused.

Noorsootöö koolis on üldhariduskoolides ja kutsekoolides teostatav noorsootöö, mis toetab kooli õppekava eesmärkide saavutamist, põhineb tunnivälisel tegevusel ning seda korraldavad kooli huvijuht ehk koolinoorsootöötaja, kooli õpilasesindus, ringijuhid.

3. KOHALIKU OMAVALITSUSE ROLL NOORSOOTÖÖ TEOSTAMISEL

Noorsootöö peamiseks tunnuseks on tegevuste vastavus noorte vajadustele ja soovidele (European Commission 2014), mille kõige potentsiaalsemaks elluviijaks on kohalik omavalitsus. Euroopa ja Eesti tasandil pole võimalik kõikide noorte vajadusi hoomata, kuid kohalikul omavalitsusel on see võimekus ja vajalik ressursibaas olemas. Noorsootöös peamiseks väljakutseks on noorte vajadustele vastava ja huvisid arvestava mitteformaalse hariduse korraldamine nii, et noorsootööasutused teeksid omavahelist koostööd, tegevused poleks dubleeritud, juhendajate olemasolu oleks garanteeritud, õpiväljundid tagatud ning noorsootöö teenustes ja –tegevustes oleks piisav arv noori.

Noorsootöö on valdkonnana arengukavas kajastatud, ent puuduvad valdkonna konkreetsemad alaeesmärgid, tegevusplaan ja vastutajad, mida aga pakub käesoleva töö tulem.

Kuidas kohalik omavalitsus väljakutsetega silmitsi seistes neid edukalt lahendada suudaks? Sellele annab vastused Noorsootöö seaduse §8, mille järgi on kohaliku omavalitsuse valla- või linnavolikogu ülesanded noorsootöö korraldamisel järgmised: 1) „Määrata noorsootöö prioriteedid oma haldusterritooriumil ning sätestada nende saavutamiseks vajalikud ülesanded valla või linna arengukavas“. Viis, kuidas noorsootööd arengukavas kajastatakse, on kohalikul omavalitsusel õigus ise otsustada – kas koostatakse eraldi valdkondlik arengukava või on noorsootöö üks osa hariduse ja vaba aja peatükis. Arengukavas on paslik märkida, miks midagi tehakse ning kuhu soovitakse jõuda (Rannala 2013).

2) „Kinnitada noorteühingute, noorteprogrammide ja noorteprojektide valla- või linnaeelarvest toetamise põhimõtted, toetuse taotlemise ja maksmise tingimused ja kord, nähes vajaduse korral ette omaosaluse tingimused toetuse saamiseks, toetuse taotluste vormid ning toetuse kasutamise aruandluse kord“. Vahendite leidmine noorteühingutele, noorteprogrammidele ja –projektidele toetab noorte omaalgatust ja suurendab aktiivsust (Rannala 2013).

3) „Toetada eelarveliste vahendite olemasolul valla või linna haldusterritooriumil tegutsevate noorteühingute noorteprogramme ja noorteprojekte. Konsulteerib selle olemasolul noortevolikoguga noorsootöö kavandamisel, teostamisel ja hindamisel“. Noorte ideedele soodsa keskkonna loomine ning neile kogukonnas tegutsemise võimaldamine on üks noorsootöö alustalasid (Rannala 2013).

4) „Täidab teisi noorsootöö korraldamise ülesandeid oma haldusterritooriumil“. Nimetatud noorsootöö korraldamise lähtekohad on (ideaalis) seotud noorte vajadustega, mille võimalikult efektiivne vallasisene rahuldamine eeldab lähtumist hektkeolukorra kaardistamise tulemustest, täpsemat valdkonna arengukava, noortega töötavate spetsialistide kui ka noorte endi suuremat kaasatust ning kvalifitseeritud inimressurssi.

Lisaks mängib olulist rolli ka omavalitsuse võimekus, mis on omakorda seotud rahaliste ressurssidega (Lääts 2016). Kose vallas on neli noortekeskust, mis on ühendatud ühtseks organisatsiooniks Kose Avatud Noortekeskus. Lisaks toimub noorsootöö ka koolides, huvikoolis ning rahva- ja külamajades.

4. MIKS HINNATA NOORSOOTÖÖ KVALITEETI?

Noorsootöö valdkond on tänaseks päevaks struktuurselt piisavalt arenenud ning noorsootöö kui valdkond on välja kujunenud. „Noortevaldkonna arengukava 2014-2020“ järgi on fookusesse võetud järgmised aspektid (Haridus- ja Teadusministeerium 2013):

1. rohkem võimalusi loovuse arendamiseks, omaalgatuseks ja ühistegevuseks;
2. ebavõrdsete olude mõju vähendamine noore arenguvõimalustele ja tõrjutuse vältimine;
3. aktiivne osalus kogukonnas ja otsustes;
4. edukus tööturul;
5. kvaliteetne noortepoliitika ja noorsootöö.

Käesoleva kokkuvõtte koostamise vajadus tuleneb viiendast fookusteemast ehk kvaliteetne noortepoliitika ja noorsootöö, millest viimase arengutest tulenevalt on tekkinud huvi ja vajadus määratleda ning arendada selle kvaliteeti (Valge 2013).
Noorsootöövaldkonna sihikindlale ja jätkusuutliku arendamise vajadusele viitab Euroopa ja Eesti suunisdokumentide käsitlemine kvaliteedijuhtimise instrumentidena (Talur 2010). Selleks tuleb toetada kohalikke omavalitsusi kui põhilisi noorsootöö elluviijaid kvaliteedihindamise arendamisel (Haridus- ja Teadusministeerium 2013), mille visiooniks on tagada noorsootöös noortele mitmekülgseid isiksuse arengu võimalusi (Valge 2013). Kohalik omavalitsus on siin noorsootööasutuste pidajana või teenuste rahastajana algataja, järelvalvaja ja kvaliteediarendaja rollis (Schlümmer 2013).

Eestis on riigi tasandil üsna mahukalt edendatud kohaliku omavalitsuse noorsootöö hindamist (Poliitikauuringute Keskus Praxis 2014). 2017. aastal hindas noorsootöö kvaliteeti 61 kohalikku omavalitsust, sh Kose vald (pärast haldusreformi sai 61 kohalikust omavalitsusest 32). 2019. aastal on hindamisprotsessi alustanud 14 omavalitsust (Eesti Noorsootöö Keskus 2019).

5. HINDAMISE VÕIMALIKUD KASUTEGURID

Kuna hindamisprotsess on sisult mahukas ning nõuab väga paljude osapoolte omavahelist koostööd, on oluline, et hindamistulemused oleksid KOVile edasiste noorsootöö arenguplaanide sõnastamisel kasulikud. Alljärgnev annabki ülevaate sellest, millised on noorsootöö kvaliteedi hindamise võimalikud kasutegurid KOVis:

1. Hetkeseisu kaardistamine ja parendamisvõimaluste teadvustamine

Kvaliteedihindamise käigus kogutakse andmeid tegevuse kvaliteedi tänase seisu kohta (hindamisele kuulus 2021aasta). See tähendab, et kvaliteedihindamine annab ennekõike noorsootöövaldkonnas tegutsejatele endale hea ülevaate tehtud ja tehtavast tööst. Seeläbi on kvaliteedihindamine üks olulisi viise noorsootöö kvaliteedi tõstmisel ning abiks tulevikusuundade määratlemisel (Eesti Noorsootöö Keskus 2018): olemas on põhjalik ülevaade hetkeolukorrast, mis on ühtlasi lähtekohaks visiooni, eesmärkide ja parendustegevuste sõnastamisel.

2. Tagasiside noorsootöö tegijatele

Kvaliteedihindamine annab noorsootöö tegijatele tehtud töö kohta tagasisidet. Siinkohal võib eriti väärtuslikuks osutuda välishindajate kaasamine, mis on hea võimalus saada objektiivset tagasisidet

ja soovitusi sõltumatutelt välisekspertidelt. Konstruktiivne tagasiside aitab omakorda kaasa noorsootöö valdkonna üldise professionaalsuse tõusule (Eesti Noorsootöö Keskus 2018).

3. Teadlikkuse tõstmine noorsootööst ja selle valdkonna olulisuse põhjendamine

Noorsootöö kvaliteedi hindamine võimaldab noorsootöö valdkonna tegemistele tähelepanu tõmmata ning teadvustada selle valdkonna olulisust. Selle saavutamiseks tuleks kõiki olulisi pooli hindamisprotsessist ja selle tulemustest pidevalt teavitada ning kõik olulised pooled hindamisse kaasata. Hindamistulemused on abiks noorsootöö valdkonna arenguplaanide elluviimise põhjendamisel. Tänu kvaliteedihindamisele saab Kose vald mõõdetava ja selge teabe noorsootööst, mis aitab rohkem mõista noorsootööd puudutavat, sh eelarvet ja lisavahendeid (Eesti Noorsootöö Keskus 2018).

4. Ühise standardi seadmine noorsootöö kvaliteedile

Arusaam kvaliteetsest noorsootööst võib erineda nii Kose vallas kui ka teistes erinevates omavalitustes. Noorsootöö kvaliteedi hindamine terves Eestis ühise mudeli järgi seab kvaliteetsele noorsootööle ühise standardi ning aitab seega arusaama noorsootööst ühtlustada (Eesti Noorsootöö Keskus 2018).

5. Noorsootöö tunnustamine

Hästi tehtud noorsootööd tuleb tunnustada ja eeskujuks tõsta. Kvaliteedijuhtimine ja - hindamine annab suurepärase võimaluse ka Kose vallale hinnata end seatud kriteeriumide järgi. Kui Kose vald paistab noorsootöö elluviimisel millegagi positiivselt silma, kaasneb sellega laiem tunnustus. Tänu sellele on võimalik oma parimaid praktikaid tutvustada ja levitada ka teistele omavalitsustele, mis omakorda aitab noorsootöö kvaliteeti tõsta (Eesti Noorsootöö Keskus 2018).

6. Teadmiste ja kogemuste vahetamine omavalitsuste vahel

Hinnatavana saab Kose vald välishindajatelt objektiivset ja konstruktiivset tagasisidet. Lisaks välishindajatega kohtumisele soovitatakse noorsootöö tegijatel võimalusel ise olla mõne teise omavalitsuse hindamisprotsessis välishindaja. See on noorsootöötajale väärtuslik koolituskogemus, sest annab võimaluse tutvuda teise omavalitsuse noorsootöö praktikaga ning vahetada teadmisi ja kogemusi teiste noorsootöövaldkonna inimestega (Eesti Noorsootöö Keskus 2018).

7. Teave riigile noorsootöö toimimise kohta

Kvaliteedihindamise tulemusel kogutud teave on vajalik riigi tasandil, sest tänu sellele on olemas info väga paljude omavalitsuste noorsootöö kvaliteedi kohta. Selline teave aitab riigi ja kogu Euroopa Liidu vahendeid noorsootöö valdkonnas täpsemini suunata (Eesti Noorsootöö Keskus 2018).

6. KUIDAS NOORSOOTÖÖ KVALITEETI HINNATAKSE?

Kvaliteedi hindamine on üks osa kvaliteedijuhtimise süsteemist, millega tagatakse ja parandatakse tegevuse kvaliteeti (Eesti Noorsootöö Keskus 2018). Kvaliteedi juhtimine on pidev tegevus, mistõttu ei teki kvaliteet iseenesest, vaid eeldab teadlikku juhtimist (Valge 2013). Seega on ühelt poolt oluline hinnata noorsootöö kvaliteedi hetkeolukorda, kuid tähelepanuta ei tohiks jätta teadlikku juhtimist ehk pidevat parendamist. Kvaliteedijuhtimine on tervikprotsess, mille eesmärk

on järjepideva tegevusega tagada ja parandada kvaliteeti. See on pidev tegevus, mis koosneb kvaliteedi hindamise läbiviimisest, tegevuskava koostamisest kvaliteedi tõstmiseks, parendustegevuse elluviimisest ning nende tulemuste hindamisest (Eesti Noorsootöö Keskus 2018).

Kvaliteedijuhtimine toimub tsüklina, mis tähendab, et kvaliteedi parendamine ja tegevuse kvaliteedi hindamine toimuvad vaheldumisi. Seda ideed illustreerib hästi alljärgnev joonis (vt Joonis nr 1), mis kujutab kvaliteedijuhtimise protsessi W. E Demingi käsitluse järgi. Sellist lähenemist nimetatakse Demingi ringiks ehk PDCA (inglise keeles Plan, Do, Check, Act) tsükliks.

Joonis 1 Noorsootöö kvaliteedi hindamine Demingi ringi järgi

1. Planeerimine: sõnastatakse visioon ja eesmärgid, mõeldakse sihtgrupi vajadustele, planeeritakse ressursse/aega jne, mõeldakse välja tegevused ja määratakse vastutaja(d), sõlmitakse kokkuleppeid; 2. Elluviimine: kavandatud tegevused viiakse praktikas ellu; 3. Hindamise läbiviimine: hinnatakse tulemusi (planeerimisetapis kavandatud ja elluviimise etapis teostatud tegevusi), tagasisidestamine (sihtgrupi küsitlemine), tuuakse välja noor(t)e rahulolu ja pakutu kitsaskohad; 4. Parendamine: toimub seatud eesmärkide tulemuslikumaks saavutamiseks tegevuste parendamine (määratakse tegevusvaldkond, vastutaja ja tähtaeg).

Ülalnimetatud põhimõtetele tuginedes kutsuti noorsootöö kvaliteedi arendamiseks ellu riiklik programm „Noorsootöö kvaliteedi arendamine“. Programmi algatas Haridus- ja Teadusministeeriumi noorteosakond ja selle elluviija oli Eesti Noorsootöö Keskus. Programmi rahastati Euroopa Sotsiaalfondi ja riikliku struktuuritoetuse perioodi 2007-2013 vahenditest. Loodud hindamismudel on töövahend kohalikule omavalitsusele, mille abil saab kaardistada noorsootöö tugevusi ja arendamist vajavaid valdkondi, tulemuste põhjal saab planeerida edasist arengut ning jälgida edusamme (Eesti Noorsootöö Keskus 2018).

Kvaliteetse noorsootöö tagamiseks tuleb aga esmalt kindlaks teha kvaliteetse noorsootöö tunnused: neist lähtuvalt saab seada valdkonnaülese visiooni, seda toetavad eesmärgid ja tulemusi mõõtvad indikaatorid (Hillep, Pärnamets, Rõa 2013)21. Noorsootöö kvaliteedi hindamise alus ehk visioon on erinevate suunisdokumentide alusel sõnastatud järgmiselt: igale noorele on noorsootöös kättesaadavad mitmekülgsed isiksuse arengu võimalused. Eesmärgid, mis toetavad kvaliteetse noorsootöö visiooni, on järgmised:

1. Noortel on rohkem valikuid oma loome- ja arengupotentsiaali avamiseks.
2. Noorte osalus otsustes on rohkem toetatud.
3. Noortele on loodud tingimused noorteinfo ning ennetamistegevuste kättesaamiseks.

4. Kvaliteetseks noorsootööks on loodud vajalik keskkond.

Eesmärkide sõnastamisel on lähtutud kvaliteetse noorsootöö visioonist ja olulisematest noorsootöö poliitika nüüdisaegsetest dokumentidest: Noortevaldkonna arengukava 2014–2020, Renewed Framework for European Cooperation in the Youth Field22, EU Strategy for Youth – Investing and Empowering23, Agenda 202024, Youth Policy Manual. How to Develop a National Youth Strategy25, European Youthpass (Euroopa Noortepass).

Neljast eesmärgist kolm esimest on seotud konkreetsete noorsootöö tegevustega/teenustega ning need peaksid toetama noorte arengut mitmekülgsel moel. Noorte arengut toetavate võimaluste loomise kõrval peavad kvaliteetse noorsootöö tagamiseks olema loodud teatud korralduslikud eeldused. Seetõttu on hindamismudelisse lisatud üks nn. keskkonna eesmärk, mis koondab enda alla kõik noorsootöö korraldusega, sh selle põhimõtetega seotud näitajad (Eesti Noorsootöö Keskus 2018).

Visiooni ja eesmärkide sõnastamine tagab noorsootöö tegijatele selge ettekujutuse, mida soovitakse noorsootöös saavutada. Teisiti öeldes võib eesmärke käsitleda kui tingimuste kontrollnimekirja, mis peavad kvaliteetse noorsootöö tegemiseks tehtud olema. Hindamaks kas ja mil määral on sõnastatud eesmärgid täidetud, tuleb määratleda kvaliteetse noorsootöö täitmise indikaatorid. Nende kohta info kogumine võimaldab hinnata noorsootöö praegust olukorda, näitab noorsootöö kvaliteedi paranemist ning aitab kavandada parendustegevusi (Hillep jt).

Mudeli rakendamine seab ühise standardi kvaliteetsele noorsootööle ning annab hea ülevaate kohalikul tasandil tehtavast noorsootööst, on tagasisideks noorsootöö tegijatele, teabeallikaks riigile, abiks noorsootöö arenguplaanide elluviimisel ja võimaluseks noorsootöötajaid tunnustada (Hillep jt 2013).

Noorsootöö kvaliteedi hindamise läbiviimine põhineb kolmel komponendil:

1. Enesehinnang ehk hinnatava omavalitsuse enda hinnang. Enesehindajatel on väga hea ülevaade tehtud tegevustest ning õnnestumiste või ebaõnnestumiste põhjustest (Eesti Noorsootöö Keskus 2018).
2. Välishinnang ehk sõltumatu välishindajate hinnang. Kõrvaltvaataja pilk võimaldab anda tegevuse tulemuslikkusele erapooletuma hinnangu (Eesti Noorsootöö Keskus 2018).
3. Tulemusindikaatorid ehk noorsootöö statistika.

Usaldusväärse hindamistulemuse saamiseks on otstarbekas kombineerida enese- ja välishindamist, sest arvamuste ühtimine kinnitab hinnangute õigsust. Erisused võivad aga anda head teavet selle kohta, milliseid küsimusi tuleks lisaks analüüsida (Eesti Noorsootöö Keskus 2018).

KASUTATUD KIRJANDUS / ALLIKAD

Reitav, U., Ristikivi, L. 2010.
Orunuk, K. 2012. Mihus nr 10: Hindamise abil soovib üha enam omavalitsusi oma noorsootööd arendada.
Poliitikauuringute Keskus Praxis. 2011. Noorteseire aastaraamat 2011. Noored ja noorsootöö.

Schlümmer, E. 2013. Eesti Noorsootöö õpik: Noorsootöö käsitlus tänapäeva Euroopas ja Eestis.
Bohn, I. 2007. The Socio-economic Scope of Youth Work in Europe Final Report.
Noorsootöö seadus. 2010
Kaasik, P., Pilve, E., Taru, M. 2015. Noorsootöö Eestis.
Kost, R. 2013. Noorsootöö õpik: Noortepoliitika
Rannala, I-E. 2013. Noorsootöö õpik: Noorsootöö kohalikus omavalitsuses.
Haridus- ja Teadusministeerium. 2013. Noortevaldkonna arengukava 2014-2020.
Valge, M. 2013. Eesti Noorsootöö õpik.
Talur, P. 2010. Kvaliteedihindamine noorsootöös noortekeskuste näitel.
Poliitikauuringute Keskus Praxis. 2014. Noorteseire aastaraamat. 2013. Noorsootöö tulemuslikku hindamine.
Eesti Noorsootöö Keskus. 2019. Kvaliteedihindamisel osalenud kohalikud omavalitsused kuni 2019.
Eesti Noorsootöö Keskus. 2018. Kvaliteedijuhtimine noorsootöös. Kvaliteedi hindamise käsiraamat.
Rõa, K. 2013. Noorsootöö kvaliteedi hindamise tulemuste ja kasutegurite analüüs.
Noortekeskuste hea tava (2018)
Eesti Noorsootöötajate Kogu pöördumine haridus- ja teadusminister Mailis Repsile 10.04.2019. Noorsootöötajate panusest ja palgast.